

Köyhyysloukku vai 1 200 euron
perusturva kuukaudessa?

SKP:n verkkotilaisuus 9.3.2022

Olli Savela, yliaktuaari

Tilastollinen köyhyysraja

- Käytettävissä oleva rahatulo (nettotulo) kulutusyksikköä kohti
- Kulutusyksikkö (OECD)
  - Yksi aikuinen = 1 kulutusyksikkö
  - Kotitalouden toinen 14 vuotta täyttänyt jäsen = 0,5 kulutusyksikköä
  - Alle 14-vuotias = 0,3 kulutusyksikköä
- Esimerkiksi 2 aikuista ja 1 alle 14-vuotias lapsi = 1,8 yksikköä
- Köyhyysraja on 60 prosenttia mediaanitulosta eli tulojärjestyksessä keskimmäisen kotitalouden tulosta
- Myös alempia prosenttirajoja (40 % ja 50 %) on käytetty

Pienituloisuusrajoja vuonna 2020, euroa/kk

• 1 henkilön talous	1 277
• 1 aikuinen, 1 alle 14-v. lapsi	1 660
• 1 aikuinen, 2 alle 14-v. lasta	2 043
• 1 aikuinen, 1 alle 14-v. ja 1 väh. 14-v. lapsi	2 298
• 2 aikuista	1 915
• 2 aikuista, 1 alle 14-v. lapsi	2 298
• 2 aikuista, 2 alle 14-v. lasta	2 681
• 2 aikuista, 1 alle 14-v. ja 1 väh. 14-v. lapsi	2 937

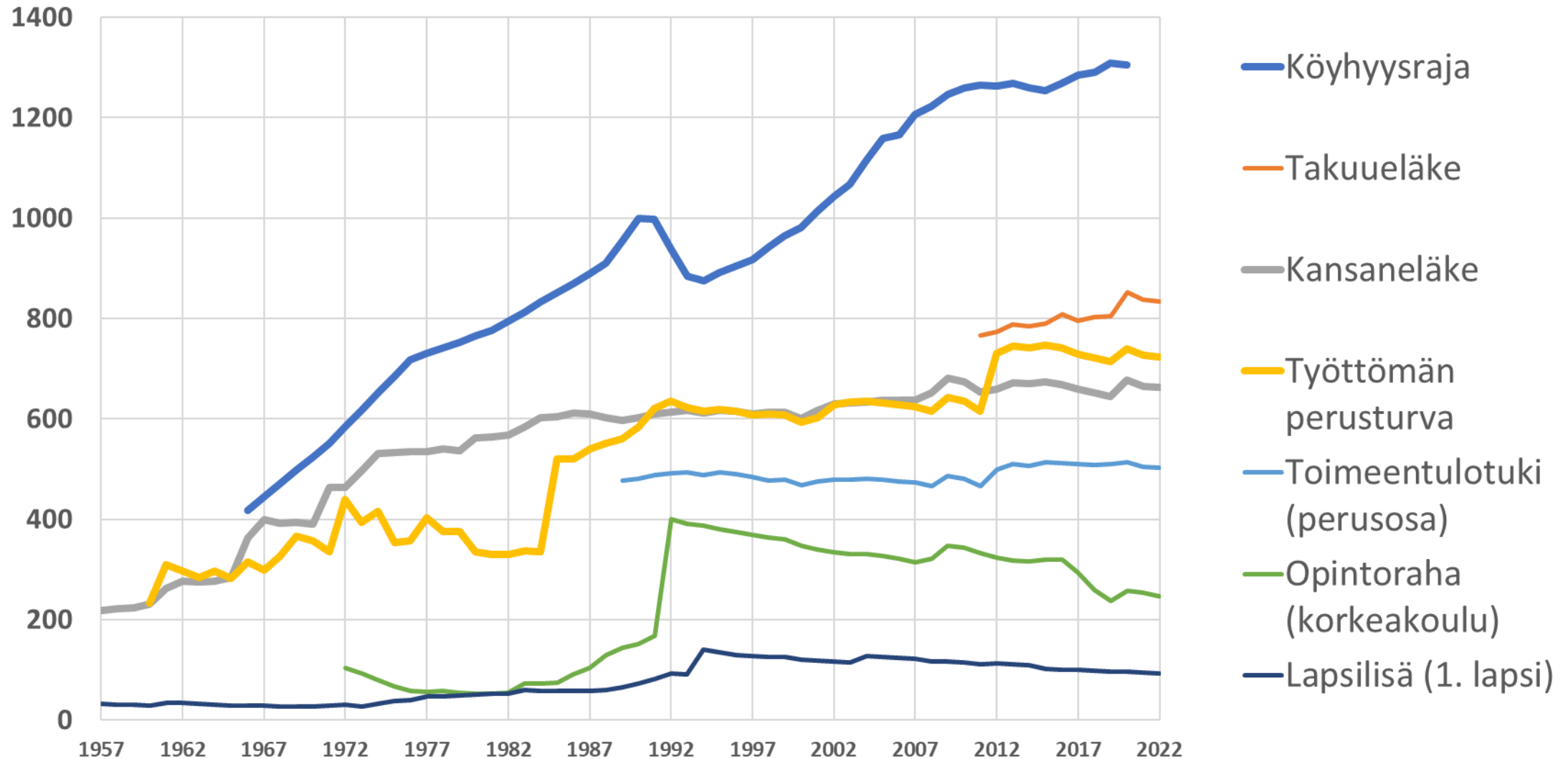
Kohtuullisen minimin viitebudjetit

- Kuluttajatutkimuskeskus on selvittänyt kohtuullisen minimin viitebudjeteilla tulotaso, jolla ihminen tulee toimeen, voi ylläpitää terveyttä ja kokee voivansa osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan.
- Kuluttajat päätyneet ryhmäkeskusteluissa konsensukseen siitä, mitä välttämättömiä tarvikkeita ja palveluja hyödykekoriin kuuluu
- <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/333191>
(Mitä eläminen maksaa? Kohtuullisen minimin viitebudjettien hintapäivitys vuodelle 2021)

Kohtuullisen minimin viitebudjetit

- Viitebudjetit laaditaan eri tyyppisille ja kokoisille kotitalouksille
- Hyödykeryhmät: ruoka, tietoliikenne, kodin laitteet ja tarvikkeet, vaatetus, terveys ja hygienia, vapaa-aika ja harrastukset, liikkuminen, asuminen (vuokra)
- Useampivuotiset kulutustavarat mukana kulumisen mukaan
- Vuonna 2021 yksin asuvan ihmisen minimibudjetti oli 1 166 – 1 527 euroa kuukaudessa lähinnä asuinpaikkakunnasta riippuen.
- Koko maassa keskimäärin 1 254 – 1 292 euroa/kk iästä ja sukupuolesta riippuen.

Yksin asuvan köyhyysraja ja bruttoetuuksia, euroa/kk vuoden 2021 rahassa, lähde: Pertti Honkanen

SKP:n esitys perusturvaksi

- **Mitä:** 1 200 euron kuukausittainen perusturva verottomana
- **Miksi:** köyhyyden poistamiseksi
- **Kenelle:** kaikille täysi-ikäisille Suomen kansalaisille ja muuten maassa vakituisesti asuville ja oleskeluluvan saaneille
- **Milloin:** niissä elämäntilanteissa, joissa ei ole mahdollisuutta osallistua työelämään tai saada muutoin riittävää toimeentuloa
  - työttömyyden,
  - opiskelun,
  - sairauden,
  - vanhuuden
  - tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi.

Entä perustulo?

- Perustulo maksettaisiin automaattisesti kaikille tuloista riippumatta, mutta leikataan verotuksella pois keski- ja suurituloisilta
- Vähentää byrokratiaa ja kannustaa lisätulojen hankkimiseen
- Esitetyt perustulomallit ovat olleet tasoltaan alhaisia: 560 – 800 euroa/kk, mikä ei riitä kohtuulliseen toimeentuloon
- Riski ihmisten jäämisestä alhaisen perustulon varaan
- Perustulo mahdollistaa matalapalkkatyön laajemman käytön

Kansalaisaloite takuutulosta

- Kansalaisaloite takuutulosta 2018, runsaat 3 000 nimeä
  - <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/2963>
- Lähtökohtana Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitean asettama ehdoton alaraja: 40 % mediaanitulosta
- Takuutulo ei ole perustulo vaan syyperusteiset etuudet nostettaisiin noin 1 000 euroon/kk
- Verojen jälkeen jäisi noin 790 euroa/kk paitsi eläkkeestä noin 950 euroa/kk
- Nettokustannus noin 1 miljardi euroa, laskettu SISU-mallilla

Mitä maksaa perusturvan nosto 1 200 euroon?

• Eläkkeet	1 784
• Opintotuki	1 764
• Työttömyysturva	1 492
• Sairauspäiväraha	72
• Vanhempainpäiväraha	53
• Kuntoutusraha	52
Yhteensä	5 217 miljoonaa euroa vuoden 2017 tasossa

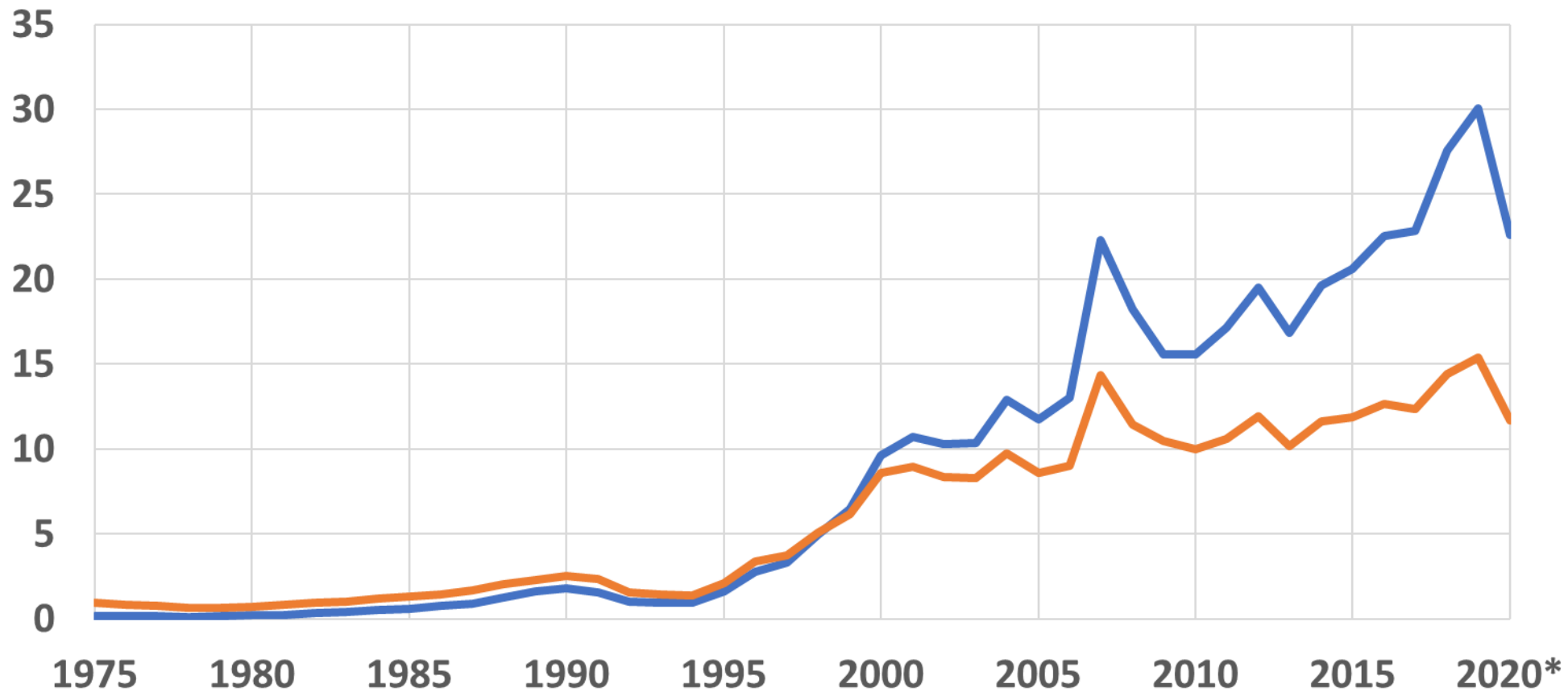
Nettokustannus on pienempi

• Tason nosto 1 200 euroon	5 217
• Verottomuus ja verojen keventäminen	1 859
• Perustoimeentulotuen tarve pienenee	- 622 (arvio: jää vielä 100)
• Asumistuen tarve pienenee	-1 642 (arvio: jää vielä 200)
Yhteensä	4 812
• Kerrannaisvaikutukset (arvio: 20 %)	- 962
Nettokustannus yhteensä noin	3 850 miljoonaa euroa

Suomalaisten yhtiöiden maksamat osingot

1975 - 2020, sis. yhtiöiden väliset osingot, lähde: TK

— Maksetut osingot, mrd euroa   — Osinkojen osuus kansantulosta %

Rahoituslähteitä

Pääomaan kohdistuvien verojen osuus kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista oli vuonna 2019 Suomessa 17,2 %, kun osuus oli EU-maissa keskimäärin 21,6 %: ero on 4 - 5 miljardia euroa

• Yhteisövero 20 % --> 24 % (EU-keskiarvo)	1 000
• Varallisuusvero isoille omaisuuksille	350
• Perintö- ja lahjaverot isoille perinnöille	450
• Pääomatulojen verotus ansiotulona	1 300
• Yhteisöille 15 % osinkovero	1 200
Pääomaan kohdistuvat verot yhteensä	4 300 miljoonaa euroa

Muut verot ja maksut

• Yli 76 100 euron ansiotulojen lisävero 10 %	500
• Energiaverojen alennusten poisto	600
• Lentovero	200
• Ilmaisten päästöoikeuksien poisto	100
• Työnantajamaksujen palauttaminen vanhalle tasolle yli 10 työntekijän yrityksissä	2 000
 Kaikki yhteensä	 7 700 miljoonaa euroa

Muita rahoituslähteitä

- Pörssikaupalle varainsiirtovero
- Hallintorekisterien kautta osakkeita omistaville korkeampi osinkojen lähdevero
- Hiilidioksidivero
- Harmaa talous kuriin
- Hävittäjähankinnoista luopuminen